

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 1217/2010

av den 14 december 2010

om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av forsknings- och utvecklingsavtal

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA
FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 2821/71 av den 20 december 1971 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden ⁽¹⁾,

efter att ha offentliggjort ett utkast till denna förordning,

efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor, och

av följande skäl:

- (1) Förordning (EEG) nr 2821/71 ger kommissionen befogenhet att genom förordning tillämpa artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*) på vissa grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden som omfattas av artikel 101.1 i fördraget och som gäller forskning och utveckling avseende produkter, teknik eller metoder före stadiet för industriell tillämpning och utnyttjande av resultaten, inklusive bestämmelser om immateriella rättigheter.
- (2) Enligt artikel 179.2 i fördraget ska unionen stimulera företag, inklusive små och medelstora företag, i deras insatser för forskning och teknisk utveckling av hög kvalitet samt stödja deras ansträngningar att samarbeta med varandra. Syftet med denna förordning är att underlätta forskning och utveckling och samtidigt skydda konkurrensen på ett verkningfullt sätt.
- (3) Kommissionens förordning (EG) nr 2659/2000 av den 29 november 2000 om tillämpning av artikel 81.3 i fördraget på grupper av avtal om forskning och utveckling ⁽²⁾ definierar grupper av forsknings- och utvecklingsavtal som kommissionen ansåg normalt uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget. Med tanke på att

erfarenheterna av tillämpningen av den förordningen, som upphör att gälla den 31 december 2010, på det hela taget varit positiva och med hänsyn till de ytterligare erfarenheter som gjorts sedan den förordningen antogs, är det lämpligt att en ny gruppundantagsförordning antas.

- (4) Denna förordning bör uppfylla de två kraven på att effektivt skydda konkurrensen och att ge företagen tillräcklig rättslig förutsebarhet. Samtidigt som dessa mål eftersträvas bör så stor hänsyn som möjligt tas till behovet av att förenkla den administrativa tillsynen och de rättsliga ramarna. Under en viss nivå av marknadsstyrka kan det i allmänhet presumeras att forsknings- och utvecklingsavtal som faller inom tillämpningsområdet för artikel 101.3 i fördraget ger upphov till positiva effekter som kommer att uppväga eventuella negativa effekter på konkurrensen.
- (5) För tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget genom förordning är det inte nödvändigt att fastställa vilka avtal som kan omfattas av artikel 101.1 i fördraget. Vid en individuell bedömning av avtal som omfattas av artikel 101.1 i fördraget måste flera faktorer beaktas, särskilt strukturen på den relevanta marknaden.
- (6) Avtal om att bedriva gemensam forskning eller om gemensam utveckling av forskningsresultat före stadiet för industriell tillämpning omfattas i regel inte av artikel 101.1 i fördraget. Under vissa omständigheter kan sådana avtal dock omfattas av artikel 101.1 i fördraget, exempelvis om parterna träffar avtal om att inte bedriva annan forskning och utveckling inom samma område och därmed avstår från möjligheten att uppnå konkurrensfördelar i förhållande till de övriga parterna, och de bör därför omfattas av denna förordning.
- (7) Förmånen av det undantag som fastställs genom denna förordning bör begränsas till de avtal som med tillräcklig säkerhet kan antas uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget.

⁽¹⁾ EGT L 285, 29.12.1971, s. 46.

⁽²⁾ EGT L 304, 5.12.2000, s. 7.

(*) Med verkan från och med den 1 december 2009 har artikel 81 i EG-fördraget ersatts av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Innehållet i bestämmelserna är dock i sak oförändrat. I denna förordning bör hänvisningar till artikel 101 i EUF-fördraget i förekommande fall förstås som hänvisningar till artikel 81 i EG-fördraget. Genom EUF-fördraget infördes också vissa ändringar i terminologin, t.ex. ersattes "gemenskapen" med "unionen" och den "gemensamma marknaden" med den "inre marknaden". I denna förordning används EUF-fördragets terminologi genomgående.

- (8) Sannolikheten för att samarbete inom forskning och utveckling och vid utnyttjande av resultaten främjar tekniskt och ekonomiskt framåtskridande är störst om parterna bidrar till samarbetet med kompletterande kunskaper, tillgångar eller verksamheter. Detta omfattar även scenarier där en part endast finansierar en annan parts forskning och utveckling.

- (9) Gemensamt utnyttjande av resultaten kan anses som en naturlig följd av gemensam forskning och utveckling. Det kan ske i en rad olika former, såsom tillverkning, utnyttjande av immateriella rättigheter som i betydande grad bidrar till tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande eller saluföring av nya produkter.
- (10) En mer omfattande och effektivare forskning och utveckling kan i allmänhet förväntas gagna konsumenterna genom nya eller förbättrade produkter eller tjänster, snabbare introduktion på marknaden av sådana produkter eller tjänster, eller prissänkningar som är följden av nya eller förbättrade metoder eller teknik.
- (11) För att undantaget ska vara berättigat bör det gemensamma utnyttjandet avse produkter, teknik eller metoder för vilka det är avgörande att resultaten från forskning och utveckling används. Dessutom bör alla parterna i forsknings- och utvecklingsavtalet komma överens om att de alla kommer att ha fullständig tillgång till de slutliga resultaten från den gemensamma forskningen och utvecklingen, inbegripet immateriella rättigheter och know-how som eventuellt uppstår, för fortsatt forskning, utveckling och utnyttjande, så snart de slutliga resultaten blir tillgängliga. Tillgången till resultaten bör i regel inte begränsas vad gäller användningen av resultaten för vidare forskning och utveckling. Om parterna i enlighet med denna förordning begränsar sina rättigheter att utnyttja resultaten, i synnerhet när de specialiserar sig i samband med utnyttjandet, kan dock tillgången till resultaten för syftet att utnyttja dem begränsas i enlighet därmed. När högskolor, forskningsinstitut eller företag som tillhandahåller forsknings- och utvecklingstjänster på affärsmässiga villkor, men normalt inte aktivt utnyttjar resultaten från dessa, deltar i forskning och utveckling, kan de dessutom avtala att deras rätt att utnyttja resultaten begränsas till fortsatt forskning. Parterna kan bidra till sitt samarbete inom forskning och utveckling olika mycket beroende på sin kapacitet och sina kommersiella behov. För att avspegla och kompensera för skillnader i värdet på eller karaktären hos parternas bidrag får ett forsknings- och utvecklingsavtal som omfattas av denna förordning därför föreskriva att en part ska betala ersättning till en annan för att få tillgång till resultaten med tanke på ytterligare forskning eller utnyttjande. Ersättningen bör dock inte vara så stor att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.
- (12) På liknande sätt bör parterna, när forsknings- och utvecklingsavtalet inte föreskriver något gemensamt utnyttjande av resultaten, i detta avtal samtycka till att ge varandra tillgång till sin respektive redan befintliga know-how, så länge som denna know-how är en förutsättning för att övriga parter ska kunna utnyttja resultaten. Tarifferna för eventuella licensavgifter bör inte vara så höga att de i realiteten hämmar övriga parter tillgång till sådan know-how.
- (13) Det undantag som fastställs genom denna förordning bör begränsas till forsknings- och utvecklingsavtal som inte gör det möjligt för företagen att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av produkterna, tjänsterna eller tekniken i fråga. Det är nödvändigt att från gruppundantaget undanta avtal mellan konkurrenter vilkas sammanlagda andel av marknaden för produkter, tjänster eller teknik som till följd av resultaten från forsknings- och utvecklingsarbetet kan komma att förbättras eller ersättas, överskrider en viss nivå när avtalet ingås. Det finns emellertid inte någon presumtion för att forsknings- och utvecklingsavtal antingen omfattas av artikel 101.1 i fördraget eller att de inte uppfyller villkoren i artikel 101.3 i fördraget när tröskelvärdet för marknadsandelar enligt denna förordning har överskridits eller andra villkor i denna förordning inte är uppfyllda. I sådana fall måste en individuell bedömning av forsknings- och utvecklingsavtalet göras mot bakgrund av artikel 101 i fördraget.
- (14) För att säkerställa att en effektiv konkurrens upprätthålls under det gemensamma utnyttjandet av resultaten bör det föreskrivas att gruppundantaget ska upphöra att gälla, om parternas sammanlagda andel av marknaden för de produkter eller tjänster eller den teknik som är resultatet av den gemensamma forskningen och utvecklingen blir för stor. Oberoende av parternas marknadsandelar bör undantaget fortsätta att gälla under en viss period efter det att det gemensamma utnyttjandet inleds för att parternas marknadsandelar ska hinna stabilisera sig, särskilt efter lanseringen av en helt ny produkt, och för att garantera en viss minimiperiod för avkastning på det investerade kapitalet.
- (15) Avtal som innehåller begränsningar som inte är absolut nödvändiga för att uppnå de positiva effekterna av ett forsknings- och utvecklingsavtal bör inte undantas enligt denna förordning. Avtal som innehåller vissa typer av allvarliga begränsningar av konkurrensen, såsom begränsningar av parternas frihet att bedriva forskning och utveckling på områden som saknar samband med avtalet, fastställande av priser för tredje part, begränsningar av produktion eller försäljning eller begränsningar av den passiva försäljningen av avtalsprodukter eller avtalsteknik inom territorier eller till kunder som är förbehållna andra parter, bör i princip inte omfattas av den undantagsförmån som fastställs genom denna förordning, oberoende av parternas marknadsandelar. I detta sammanhang utgör begränsningar av användningsområdet inte en begränsning av produktion eller försäljning och de utgör inte heller en begränsning av territorium eller kundunderlag.
- (16) Bestämmelserna i denna förordning om begränsningen avseende marknadsandelar, om att vissa avtal inte undantas och om övriga villkor säkerställer normalt att de avtal som omfattas av gruppundantaget inte ger parterna möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av de berörda produkterna eller tjänsterna.

- (17) Det kan inte uteslutas att det kan uppstå konkurrensbegränsande avskärmning om en part finansierar flera forsknings- och utvecklingsprojekt som utförs av konkurrenter med avseende på samma avtalsprodukter eller avtalsteknik, särskilt om den parten får ensamrätt att utnyttja resultaten i förhållande till tredje parter. Förmånen enligt denna förordning bör därför omfatta sådana avtal om beställd forskning och utveckling endast om samtliga parter i dessa inbördes sammanhängande avtal, dvs. den finansierande parten och alla de parter som utför forskningen och utvecklingen, har en sammanlagd marknadsandel på högst 25 %.
- (18) Avtal mellan företag som inte är konkurrerande tillverkare av produkter, teknik eller metoder som kan förbättras, substitueras eller ersättas med hjälp av resultaten från forskningen och utvecklingen kommer bara att kunna sätta en effektiv konkurrens ur spel inom forskning och utveckling under exceptionella omständigheter. Sådana avtal bör därför kunna omfattas av den förmån som fastställs i denna förordning oberoende av marknadsandelar, och exceptionella fall bör kunna åtgärdas genom beslut om att återkalla förmånen.
- (19) Enligt artikel 29.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget ⁽¹⁾ kan kommissionen återkalla förmånen enligt denna förordning om den i ett visst fall konstaterar att ett avtal på vilket det undantag som föreskrivs i denna förordning är tillämpligt ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget.
- (20) Enligt artikel 29.2 i förordning (EG) nr 1/2003 får konkurrensmyndigheten i en medlemsstat återkalla gruppundantaget enligt denna förordning på den medlemsstatens territorium eller en del av detta, om ett avtal som omfattas av det undantag som fastställs i denna förordning i ett visst fall ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget på den medlemsstatens territorium, eller på en del av detta vilken uppvisar alla kännetecken på en avgränsad geografisk marknad.
- (21) Förmånen enligt denna förordning kan återkallas i enlighet med artikel 29 i förordning (EG) nr 1/2003 till exempel om ett forsknings- och utvecklingsavtal i väsentlig grad skulle begränsa utrymmet för tredje parter att bedriva forskning och utveckling inom ett relevant område på grund av den begränsade forskningskapacitet som finns tillgänglig på annat håll, om forsknings- och utvecklingsavtalet på grund av den särskilda utbudsstrukturen i väsentlig grad skulle begränsa tredje parts tillträde till marknaden för avtalsprodukterna eller avtalstekniken, om parterna, utan saklig grund, inte utnyttjar resultaten

från den gemensamma forskningen och utvecklingen i förhållande till tredje part, om avtalsprodukterna eller avtalstekniken inte på den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av denna skulle vara utsatta för effektiv konkurrens från identiska produkter eller produkter som på grund av sina egenskaper, sitt pris och sin tilltänkta användning av konsumenterna betraktas som likartade, eller om forsknings- och utvecklingsavtalet skulle begränsa konkurrensen inom innovationsområdet eller sätta den effektiva konkurrensen ur spel inom forskning och utveckling på en viss marknad.

- (22) Eftersom forsknings- och utvecklingsavtal ofta är långfristiga, särskilt när samarbetet utvidgas till att även omfatta utnyttjandet av resultaten, bör giltighetstiden för denna förordning fastställas till 12 år.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:
- a) *forsknings- och utvecklingsavtal*: ett avtal mellan två eller fler parter som avser de villkor på vilka dessa parter bedriver
- i) gemensam forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik och gemensamt utnyttjande av resultaten från denna forskning och utveckling,
 - ii) gemensamt utnyttjande av resultaten från forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som gemensamt har bedrivits inom ramen för ett tidigare avtal mellan samma parter,
 - iii) gemensam forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik utan gemensamt utnyttjande av resultaten,
 - iv) beställd forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik och gemensamt utnyttjande av resultaten från denna forskning och utveckling,
 - v) gemensamt utnyttjande av resultaten från beställd forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som har bedrivits inom ramen för ett tidigare avtal mellan samma parter, eller
 - vi) beställd forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik utan gemensamt utnyttjande av resultaten.
- b) *avtal*: ett avtal, ett beslut av en företagssammanslutning eller ett samordnat förfarande.

⁽¹⁾ EGT L 1, 4.1.2003, s. 1.

- c) *forskning och utveckling*: förvärv av know-how avseende produkter, teknik eller metoder och utförande av teoretiska analyser, systematiska studier eller försök samt försöksproduktion, teknisk provning av produkter eller metoder, uppförande av nödvändiga anläggningar och förvärv av immateriella rättigheter för resultaten.
- d) *produkt*: en vara eller en tjänst, inbegripet både mellanprodukter eller tjänster i mellanledet och färdigprodukter eller tjänster i slutledet.
- e) *avtalsteknik*: en teknik eller en metod som är ett resultat av den gemensamma forskningen och utvecklingen.
- f) *avtalsprodukt*: en produkt som härrör från den gemensamma forskningen och utvecklingen, eller som tillverkas eller tillhandahålls med tillämpning av avtalstekniken.
- g) *utnyttjande av resultaten*: tillverkning eller distribution av avtalsprodukterna eller tillämpning av avtalstekniken eller överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter eller överföring av know-how som behövs för sådan tillverkning eller tillämpning.
- h) *immateriella rättigheter*: immateriella rättigheter, inbegripet industriellt rättsskydd, upphovsrätt och närstående rättigheter.
- i) *know-how*: ett paket bestående av praktisk information som inte är patentskyddad, som är ett resultat av erfarenhet och provning och som är hemlig, väsentlig och identifierad.
- j) med *hemlig* avses, i fråga om know-how, att ifrågakarande know-how inte är allmänt känd eller lätt tillgänglig.
- k) med *väsentlig* avses, i fråga om know-how, att ifrågakarande know-how är viktig och till nytta för tillverkningen av avtalsprodukterna eller för tillämpningen av avtalstekniken.
- l) med *identifierad* avses, i fråga om know-how, att ifrågakarande know-how beskrivs tillräckligt utförligt för att det ska vara möjligt att kontrollera att den uppfyller kriterierna om hemlighet och väsentlighet.
- m) med *gemensamt* avses, i fråga om verksamhet som utförs enligt ett forsknings- och utvecklingsavtal, verksamhet där arbetet i fråga
- i) utförs av en gemensam arbetsgrupp eller organisation eller ett gemensamt företag,
- ii) gemensamt har anförtrots en tredje part, eller
- iii) fördelas mellan parterna genom specialisering i samband med forskning och utveckling eller utnyttjande.
- n) *specialisering i samband med forskning och utveckling*: varje part deltar i den forskning och utveckling som omfattas av forsknings- och utvecklingsavtalet, och de fördelar forsknings- och utvecklingsarbetet sinsemellan på det sätt de finner lämpligast; detta omfattar inte beställd forskning och utveckling.
- o) *specialisering i samband med utnyttjande*: parterna fördelar sinsemellan enskilda uppgifter såsom tillverkning eller distribution, eller ålägger varandra begränsningar vad gäller utnyttjandet av resultaten, såsom i förhållande till vissa territorier, kunder eller användningsområden; detta innefattar ett scenario där endast en part tillverkar och distribuerar avtalsprodukterna på grundval av en exklusiv licens som övriga parter beviljat.
- p) *beställd forskning och utveckling*: forskning och utveckling som utförs av en part och finansieras av en finansierande part.
- q) *finansierande part*: en part som finansierar beställd forskning och utveckling utan att själv utföra någon del av forsknings- och utvecklingsverksamheten.
- r) *konkurrerande företag*: en faktisk eller potentiell konkurrent.
- s) *faktisk konkurrent*: ett företag som tillhandahåller en produkt, teknik eller metod som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukten eller avtalstekniken på den relevanta geografiska marknaden.
- t) *potentiell konkurrent*: ett företag som, om forsknings- och utvecklingsavtalet inte fanns, på realistiska grunder och inte endast som en rent teoretisk möjlighet vid en liten men bestående höjning av relativpriserna sannolikt inom högst tre år skulle göra de nödvändiga ytterligare investeringarna eller ta på sig andra nödvändiga omställningskostnader för att tillhandahålla en produkt, teknik eller metod som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukten eller avtalstekniken på den relevanta geografiska marknaden.
- u) *relevant produktmarknad*: den relevanta marknaden för de produkter som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukterna.
- v) *relevant teknikmarknad*: den relevanta marknaden för den teknik eller de metoder som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalstekniken.
2. I denna förordning ska begreppen *företag* och *part* även omfatta dessa företags respektive anknutna företag.

Med *anknutna företag* avses:

- a) företag i vilka en part i forsknings- och utvecklingsavtalet direkt eller indirekt
 - i) har befogenhet att utöva mer än hälften av rösträttigheterna,
 - ii) har befogenhet att utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller organ som rättsligt företräder företaget, eller
 - iii) har rätt att leda företagets verksamhet,
- b) företag som direkt eller indirekt gentemot en part i forsknings- och utvecklingsavtalet har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- c) företag i vilka ett företag som avses i led b direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- d) företag i vilka en part i forsknings- och utvecklingsavtalet tillsammans med ett eller flera av de företag som avses i led a, b eller c eller i vilka två eller flera av de sistnämnda företagen gemensamt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a,
- e) företag i vilka de rättigheter eller befogenheter som anges i led a gemensamt innehas av
 - i) parter i forsknings- och utvecklingsavtalet eller deras respektive anknutna företag som avses i leden a–d, eller
 - ii) en eller flera parter i forsknings- och utvecklingsavtalet eller ett eller flera av deras anknutna företag som avses i leden a–d, samt en eller flera tredje parter.

Artikel 2

Undantag

1. Enligt artikel 101.3 i fördraget och om inte något annat följer av denna förordning förklaras härmed artikel 101.1 i fördraget icke tillämplig på forsknings- och utvecklingsavtal.

Detta undantag ska gälla i den mån som sådana avtal innehåller konkurrensbegränsningar som omfattas av artikel 101.1 i fördraget.

2. Undantaget enligt punkt 1 ska tillämpas på forsknings- och utvecklingsavtal som innehåller bestämmelser om överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter till en eller flera av parterna eller till en enhet som parterna upprättar för att utföra den gemensamma forskningen och utvecklingen, den beställda forskningen och utvecklingen eller det gemensamma utnyttjandet, under förutsättning att dessa bestämmelser inte utgör det primära syftet med sådana avtal, men är direkt knutna till dem och nödvändiga för genomförandet av dem.

Artikel 3

Villkor för undantag

1. Undantaget enligt artikel 2 ska gälla på de villkor som anges i punkterna 2–5.

2. Forsknings- och utvecklingsavtalet måste föreskriva att alla parter ska ha fullständig tillgång till de slutliga resultaten från den gemensamma forskningen och utvecklingen eller den beställda forskningen och utvecklingen, inklusive varje immateriell rättighet och know-how som uppstår, för fortsatt forskning, utveckling och utnyttjande, så snart de slutliga resultaten blir tillgängliga. Om parterna begränsar sina rättigheter att utnyttja resultaten i enlighet med denna förordning, i synnerhet när de specialiserar sig i samband med utnyttjandet, får tillgången till resultaten för syftet att utnyttja dem begränsas i enlighet därmed. Forskningsinstitut, högskolor eller företag som affärsmässigt tillhandahåller forsknings- och utvecklingstjänster utan att normalt delta aktivt i utnyttjandet av resultaten kan dessutom samtycka till att inskränka sin användning av resultaten för fortsatt forskning. Forsknings- och utvecklingsavtalet får föreskriva att parterna ska betala ersättning till varandra för att de ger varandra tillgång till resultaten för vidare forskning och utveckling, men ersättningen får inte vara så hög att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 gäller att om forsknings- och utvecklingsavtalet endast avser gemensam forskning och utveckling eller beställd forskning och utveckling måste forsknings- och utvecklingsavtalet föreskriva att varje part ska ges tillgång till övriga parter eventuella befintliga know-how, om denna know-how är oundgänglig för att denna part ska kunna utnyttja resultaten. Forsknings- och utvecklingsavtalet får föreskriva att parterna ska betala ersättning till varandra för att de ger varandra tillgång till sin befintliga know-how, men ersättningen får inte vara så hög att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.

4. Det gemensamma utnyttjandet får endast avse resultat som skyddas av immateriella rättigheter eller utgör know-how och som är oundgängliga för tillverkningen av avtalsprodukterna eller tillämpningen av avtalstekniken.

5. Parter som anförtrots att tillverka avtalsprodukterna genom specialisering i samband med utnyttjandet måste vara skyldiga att fullgöra övriga parter beställningar av avtalsprodukterna, utom om det i forsknings- och utvecklingsavtalet också föreskrivs om gemensam distribution i den mening som avses i artikel 1.1 led m i eller ii eller om parterna har kommit överens om att endast den part som tillverkar avtalsprodukterna får distribuera dem.

Artikel 4

Tröskelvärde för marknadsandel och undantagets varaktighet

1. Om parterna inte är konkurrerande företag ska undantaget enligt artikel 2 gälla så länge som forsknings- och utvecklingsprojektet pågår. Om resultaten utnyttjas gemensamt, ska undantaget fortsätta att gälla under sju år från den tidpunkt när avtalsprodukterna eller avtalstekniken för första gången släpps ut på marknaden på den inre marknaden.

2. Om två eller flera av parterna är konkurrerande företag ska undantaget enligt artikel 2 gälla för den period som avses i punkt 1 i denna artikel endast om det vid den tidpunkt när forsknings- och utvecklingsavtalet ingicks gällde att

- a) parterna i ett forsknings- och utvecklingsavtal, i fråga om forsknings- och utvecklingsavtal som avses i artikel 1.1 led a i, ii eller iii, har en sammanlagd marknadsandel på högst 25 % av de relevanta produkt- och teknikmarknaderna, eller
- b) den finansierande parten och alla de parter med vilka den finansierande parten har ingått forsknings- och utvecklingsavtal med avseende på samma avtalsprodukter eller avtalsteknik, i fråga om forsknings- och utvecklingsavtal som avses i artikel 1.1 led a iv, v eller vi, har en sammanlagd marknadsandel på högst 25 % av de relevanta produkt- och teknikmarknaderna.

3. Efter utgången av den period som avses i punkt 1 ska undantaget fortsätta att gälla så länge som parternas sammanlagda marknadsandel inte överstiger 25 % av de relevanta produkt- och teknikmarknaderna.

Artikel 5

Särskilt allvarliga begränsningar

Undantaget enligt artikel 2 ska inte gälla forsknings- och utvecklingsavtal som, direkt eller indirekt, ensamt eller i kombination med andra faktorer som parterna kontrollerar, syftar till något av följande:

- a) Begränsning av parternas frihet att självständigt eller i samarbete med tredje part bedriva forskning och utveckling inom ett område som saknar anknytning till det område som forsknings- och utvecklingsavtalet gäller eller, efter det att den gemensamma forskningen och utvecklingen eller den beställda forskningen och utvecklingen har avslutats, inom det område som avtalet gäller eller ett område som har anknytning till det.
- b) Begränsning av produktion eller försäljning, med undantag för
 - i) uppställande av produktionsmål, om det gemensamma utnyttjandet av resultaten innefattar gemensam produktion av avtalsprodukterna,
 - ii) uppställande av försäljningsmål, om det gemensamma utnyttjandet av resultaten innefattar gemensam distribution av avtalsprodukterna eller gemensam licensiering av avtalstekniken i den mening som avses i artikel 1.1 led m i eller ii,
 - iii) metoder som utgör specialisering i samband med utnyttjande, och
 - iv) begränsning av parternas frihet att tillverka, sälja, överlåta eller licensiera produkter, teknik eller metoder som kon-

kurrerar med avtalsprodukterna eller avtalstekniken under den period för vilken parterna har avtalat om gemensamt utnyttjande av resultaten.

- c) Fastställande av priser vid försäljning av avtalsprodukten eller licensiering av avtalstekniken till tredje parter, med undantag för fastställande av priser som tas ut av direktkunder eller fastställande av licensavgifter som tas ut av direkta licensfattare, om det gemensamma utnyttjandet av resultaten innefattar gemensam distribution av avtalsprodukterna eller gemensam licensiering av avtalstekniken i den mening som avses i artikel 1.1 led m i eller ii.
- d) Begränsning av det territorium inom vilket, eller de kunder till vilka, parterna passivt får sälja avtalsprodukterna eller licensiera avtalstekniken, med undantag för kravet på att enbart licensiera resultaten till en annan part.
- e) Krav på att aktiv försäljning av avtalsprodukterna eller avtalstekniken inte får göras eller ska begränsas inom territorier eller till kunder som inte exklusivt har fördelats till en av parterna genom specialisering i samband med utnyttjandet.
- f) Krav på att inte tillgodose efterfrågan från kunder inom parternas respektive territorier, eller från kunder som på annat sätt har fördelats mellan parterna genom specialisering i samband med utnyttjandet, i det fall dessa kunder skulle saluföra avtalsprodukterna inom andra territorier på den inre marknaden.
- g) Krav på att försvåra användarnas eller återförsäljarnas anskaffning av avtalsprodukterna från andra återförsäljare på den inre marknaden.

Artikel 6

Uteslutna begränsningar

Undantaget enligt artikel 2 ska inte tillämpas på följande skyldigheter som ingår i forsknings- och utvecklingsavtal:

- a) Skyldigheten att sedan forskningen och utvecklingen slutförts inte bestrida giltigheten av de immateriella rättigheter som parterna innehar på den inre marknaden och som är av betydelse för forskningen och utvecklingen, eller att efter det att forsknings- och utvecklingsavtalet upphört att gälla, bestrida giltigheten av de immateriella rättigheter som parterna innehar på den inre marknaden och som skyddar resultaten från forskningen och utvecklingen; detta påverkar dock inte möjligheten att avtala om att forsknings- och utvecklingsavtalet hävs i händelse av att någon av parterna bestrider giltigheten av sådana immateriella rättigheter.
- b) Skyldigheten att inte bevilja tredje parter licenser för tillverkning av avtalsprodukterna eller tillämpning av avtalstekniken, om inte avtalet föreskriver att resultaten från den gemensamma forskningen och utvecklingen eller den beställda forskningen och utvecklingen ska utnyttjas av minst en av parterna och att detta utnyttjande ska ske på den inre marknaden i förhållande till tredje parter.

*Artikel 7***Tillämpning av tröskelvärden för marknadsandelar**

För tillämpningen av tröskelvärden för marknadsandelar enligt artikel 4 ska följande regler gälla:

- a) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av marknadsvärdet av försäljningen; om det inte finns några tillgängliga uppgifter om försäljningsvärdet på marknaden, kan uppskattningar som grundas på annan tillförlitlig marknadsinformation, däribland försäljningsvolymerna på marknaden, användas för att fastställa parternas marknadsandel.
- b) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av uppgifter som avser det föregående kalenderåret.
- c) Marknadsandelen för de företag som avses i artikel 1.2 andra stycket led e ska fördelas lika mellan de företag som har de rättigheter eller befogenheter som anges i artikel 1.2 andra stycket led a.
- d) Om den marknadsandel som avses i artikel 4.3 från början inte överstiger 25 % men senare stiger över denna nivå, dock utan att överstiga 30 %, ska undantaget enligt artikel 2 fortsätta att gälla under två på varandra följande kalenderår efter det år då tröskelvärdet 25 % överskreds för första gången.

e) Om den marknadsandel som avses i artikel 4.3 från början inte överstiger 25 % men senare stiger över 30 %, ska undantaget enligt artikel 2 fortsätta att gälla under ett kalenderår efter det år då nivån 30 % överskreds för första gången.

f) Leden d och e får inte utnyttjas tillsammans, så att undantaget fortsätter att gälla längre än två kalenderår.

*Artikel 8***Övergångsperiod**

Förbudet i artikel 101.1 i fördraget ska inte gälla under perioden från och med den 1 januari 2011 till och med den 31 december 2012 i fråga om avtal som redan var i kraft den 31 december 2010 och som inte uppfyller villkoren för undantag enligt denna förordning, men som uppfyller villkoren för undantag enligt förordning (EG) nr 2659/2000.

*Artikel 9***Giltighetsperiod**

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2011.

Den ska upphöra att gälla den 31 december 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 14 december 2010.

På kommissionens vägnar

José Manuel BARROSO

Ordförande